

การพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์*

The Developmental Awareness in Public Mind Regarding of Students in Faculty of Education Suan Dusit University through the Experiential Learning Activities.

ประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา (Prapawan Samutpaochinda)**

จุฬารัตน์ วัฒนะ (Jularat Wattana)***

วิกร ตันทวุฒโฒ (Vikorn Tantawutho)****

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยนี้เพื่อ 1. สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2. ศึกษาการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ศึกษากลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ แบบวัดจิตสาธารณะ และแบบบันทึกอนุทิน ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Kolb มี 4 ขั้น คือ Do-Check-See-Show 2. นักศึกษามีคะแนนความตระหนักในจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ($\bar{X}=65.60$, S.D.=6.12) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ($\bar{X}=55.16$, S.D.=8.10) โดยมีคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงขึ้น ($\bar{D} = +10.44$) ในภาพรวม 3. นักศึกษามีระดับการพัฒนาความ

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Research Article in partial fulfillment of the requirements for the Doctor of Philosophy Program in Non-formal Education for Social Development at Graduate School of Kasetsart University

** นิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร. 086-1733191 e-mail address: prapawan_s@hotmail.com

Doctoral student, Doctor of Philosophy Program in Non-formal Education for Social Development, Kasetsart University. E-mail: prapawan_s@hotmail.com Mobile: 086-1733191

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ วัฒนะ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chairman Advisor: Asst. Prof. Dr. Jularat Wattana, Kasetsart University.

**** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันทวุฒโฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Co-Advisor: Assoc. Prof. Dr. Vikorn Tantawutho, Kasetsart University.

ตระหนักในจิตสาธารณะ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพิ่มขึ้น ได้แก่ ระดับมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ระดับปานกลาง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

คำสำคัญ : ความตระหนัก จิตสาธารณะ กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

Abstract

The purposes of this study were 1) to design experiential learning activities for public mind development of undergraduate students in the Faculty of Education, Suan Dusit University, and 2) to examine the students' public mind development through the experiential learning activities. The sample consisted of 25 first-year students studying in the second semester of the 2016 academic year who volunteered to participate in this study. The research instruments included an experiential learning activities plan, a public mind test, and a journal writing. The study results indicated: 1) the developed experiential learning activities based on Kolb's concept contained 4 stages of "Do-Check-See-Show"; and 2) the students' average post-test score of public mind awareness ($\bar{X}$ =65.60, S.D.=6.12) was higher than their average pre-test score ($\bar{X}$ =55.16, S.D.=8.10), at the rate of $\bar{D}$ = +10.44 on the whole; and 3) the students' public mind awareness got improved after their participation in the experiential learning activities, with 13 students (52%) and 12 students (48%) improved in terms of public mind awareness, in the high and moderate levels, respectively.

Keywords: Awareness, Public Mind, Experiential Learning Activities

บทนำ

สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง เอาตัวเอาเปรียบกัน และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) จากสถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย พบว่า คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านการมีจิตสาธารณะ และด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม ยึดวัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555) ได้กล่าวว่า โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งกระแสความเจริญนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการเอาตัวเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดสมดุลทางจิตใจและวัตถุ โดยมีความ

โน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจ และมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ซึ่งเป็นสัญญาณถึงการขาดจิตสาธารณะของคนในชาติที่สูงขึ้น ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะจะมีผลกระทบต่อชุมชนจะทำให้เกิดปัญหาชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนาเพราะต่างคนต่างอยู่ ไม่เกิดการพัฒนาและยั่งยืนไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง คนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศและแก้ปัญหาไม่ได้ ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลังเนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตราการใดออกมาใช้ก็จะได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน และเกิดการแก่งแย่งแข่งขันเห็นแก่ประโยชน์กลุ่มของตน (ดวงกมล ทองอยู่, 2555: 14-15) ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเป็นเพราะคนในชาติขาดจิตสาธารณะจนก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในชาติและทวีความสำคัญมากขึ้น การปลูกฝังจิตสาธารณะจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่คนในสังคมควรให้ความสำคัญโดยเฉพาะการปลูกฝังจิตสาธารณะในเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ (ดวงกมล ทองอยู่, 2555) ฉะนั้นการมีจิตสาธารณะจึงเปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันบุคคลในสังคมไม่ให้มีจิตใจหรือพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

การศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะในมนุษย์เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและเข้าใจยาก ทว่าจิตใญ่มนุษย์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่แสดงออก หรือเจตนาในการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมา ซึ่งสอดคล้องกับ Bloom และคณะ (1956) ที่ใช้หลักการจัดจำแนก (Taxonomy) พฤติกรรมมนุษย์ไว้ 3 ประเภท ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ทั้งนี้ใช้แนวคิดการจัดจำแนกความรู้สึกรักของ Krathwohl และคณะ (1964) ในการอธิบายความตระหนักในจิตสาธารณะว่าเป็นความรู้สึกระดับแรกของการรับรู้ที่ทำให้บุคคลรู้จักกับสิ่งเร้า โดยระดับขั้นของความรู้สึกริเริ่มต้นด้วยขั้นการรับรู้ แบ่งย่อยเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การรู้จักตระหนัก ความเต็มใจ และความเอาใจใส่ซึ่งมีความต่อเนื่อง (Psychological continuum) ที่มีทิศทางและความลึกซึ้งเข้มข้นจึงทำให้เกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างละเอียดอ่อนมาก ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความเป็นมนุษย์ ก็คือความรู้สึกของมนุษย์ ความรู้สึกสามารถบังคับและบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ มากมาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมหรือสามารถบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ หากอธิบายความรู้สึกของมนุษย์ได้แล้วก็จะสามารถอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมได้ และอาจกล่าวได้ว่าความตระหนักในจิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การเรียนรู้ (Learning) เป็นกิจกรรมหนึ่งสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังที่สุจิตรา ธนानันท์ (2550: 21) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งความรู้โดยผ่านประสบการณ์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์เป็นแบบแผนการเรียนรู้แบบหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆ ตามแนวคิดของ Kolb (1984) กล่าวถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการสร้างความรู้จากการปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จากการสังเกตแล้วสะท้อนคิด สรุปความคิดรวบยอดเป็นทฤษฎีความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ โดยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นวงจร 4 ขั้น ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างประสบการณ์ (Concrete Experience) 2) ขั้นสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง (Reflective Observation) 3) ขั้นโน้มน้าทัศน์เชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) 4) ขั้นนำไปปฏิบัติทดลองใช้ (Active Experimentation) (Kolb, 1984) ซึ่งแนวความเชื่อในการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์มีพื้นฐานมาจากปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressive) ที่เชื่อว่าชีวิตเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในการเปลี่ยนแปลงชีวิตก็คือ การเรียนรู้ และประสบการณ์ของมนุษย์ที่ได้เห็นประจักษ์ (ยุทธการ สืบแก้ว, 2556) นอกจากนี้สามารถนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ กิจกรรมวิชาการภาคสนาม การเทียบโอนและให้เครดิตแก่ประสบการณ์ก่อนเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ, 2552: 26) ทั้งนี้ความคิดและประสบการณ์ของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ กล่าวคือคนที่มีความรู้มากย่อมมีโอกาสได้รู้ได้เห็นสิ่งต่างๆ มากเช่นกัน และทำให้เกิดการเปรียบเทียบ เกิดความคิดถึงข้อดี ข้อบกพร่องในสิ่งที่ตนได้กระทำ มีสำนึกว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ เป็นเหตุให้เกิดการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เหมาะสมถูกต้อง (ยนต์ ชุ่มจิต, 2558: 191)

การพัฒนาศึกษามีใช้โดยการจัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องมีกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษาเพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับสังคมแล้วทำให้สังคมพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น รวมทั้งตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือช่วยพัฒนา ขับเคลื่อน ชุมชน สังคมและประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า (ภาสสุตา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิช, 2560: 975) ดังนั้นการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จึงมีความสำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. ศึกษาการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

นิยามศัพท์

ความตระหนักในจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงความรู้สึกปรารถนาที่อยากช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมด้วยตนเอง ซึ่งวัดจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อจิตสาธารณะ และแบบบันทึกอนุทิน

กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ภายใต้แผนการจัดกิจกรรมฯ ได้แก่

แผนที่ 1 เรื่องจิตสาธารณะเริ่มที่ตัวเราปรารถนาที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย Do-Check-See-Show

แผนที่ 2 เรื่องการมีจิตสาธารณะที่ปรารถนาอยากจะช่วยเหลือสังคม มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือสังคม ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย Do-Check-See-Show

ทั้งนี้กิจกรรมย่อยมี 4 ขั้น คือ

ขั้น Do หมายถึง นักศึกษาลงมือปฏิบัติตามประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ คือ การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง

ขั้น Check หมายถึง นักศึกษาทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดประสบการณ์ สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ คือ การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น คำถามชวนคิด

ขั้น See หมายถึง นักศึกษาใช้ความคิดตามทฤษฎีจากตำราเพื่อเป็นกรอบในการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ คือ การคิดเชื่อมโยงจากกรณีตัวอย่างและการบรรยายของอาจารย์

ขั้น Show หมายถึง นักศึกษารับรู้สิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่สถานการณ์จริง สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ คือ การนำเสนอ การเขียนบันทึกอนุทิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design กลุ่มที่ศึกษา คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีผู้สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 25 คน วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb เพื่อได้กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ขั้น คือ Do-Check-See-Show เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2. ร่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบการมีจิตสาธารณะจำแนกเนื้อหาการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความปรารถนาที่อยากช่วยเหลือผู้อื่น และด้านความปรารถนาที่อยากช่วยเหลือสังคมแล้วออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb จากนั้นเลือกสื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดกิจกรรมฯ จำนวน 2 แผน ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมฯ ที่ 1 มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และแผนการจัดกิจกรรมฯ ที่ 2 มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือสังคม

3. ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้ง 2 แผนตามแนวคิดของ Kolb ที่ผู้วิจัยออกแบบ ด้วยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence: IOC) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน ว่ามีเนื้อหาครอบคลุมการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้วัดความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ดังนี้

1.1 แบบวัดจิตสาธารณะของนักศึกษา

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะตามแนวคิดของนักวิชาการมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความปรารถนาที่อยากช่วยเหลือผู้อื่น และด้านความปรารถนาที่อยากช่วยเหลือสังคม รวมทั้งศึกษาสถานการณ์จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดจิตสาธารณะเพื่อนำมาสร้างแบบวัดจิตสาธารณะเชิงสถานการณ์

2) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Congruence: IOC) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการวิจัย ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

3) นำแบบวัดจิตสาธารณะ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดจิตสาธารณะทั้งฉบับ โดยนำเครื่องมือไปทดสอบกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 จึงนำไปใช้กับกลุ่มที่ศึกษาได้

1.2 แบบบันทึกอนุทิน

1) สร้างแบบบันทึกอนุทินให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb ที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ในแผนการจัดกิจกรรมฯ

2) นำแบบบันทึกอนุทินให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

2. ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ให้กับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วันแรกผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบวัดจิตสาธารณะ (Pretest) ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ 1 ตามด้วยวันต่อมาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ 2 ต่อเนื่องจากวันแรก โดยหลังดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เสร็จในแต่ละวัน นักศึกษาเขียนแบบบันทึกอนุทินเพื่อสะท้อนความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ และเมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เสร็จสิ้นทั้ง 2 วัน ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบวัดจิตสาธารณะ (Posttest) อีกครั้ง

สรุปได้ว่าวิธีดำเนินการวิจัยการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ได้สิ่งทดลอง (Treatment) เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb และได้เครื่องมือที่ใช้วัดความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา ได้แก่ แบบวัดจิตสาธารณะ แบบบันทึกอนุทิน และการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อศึกษาการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลอง

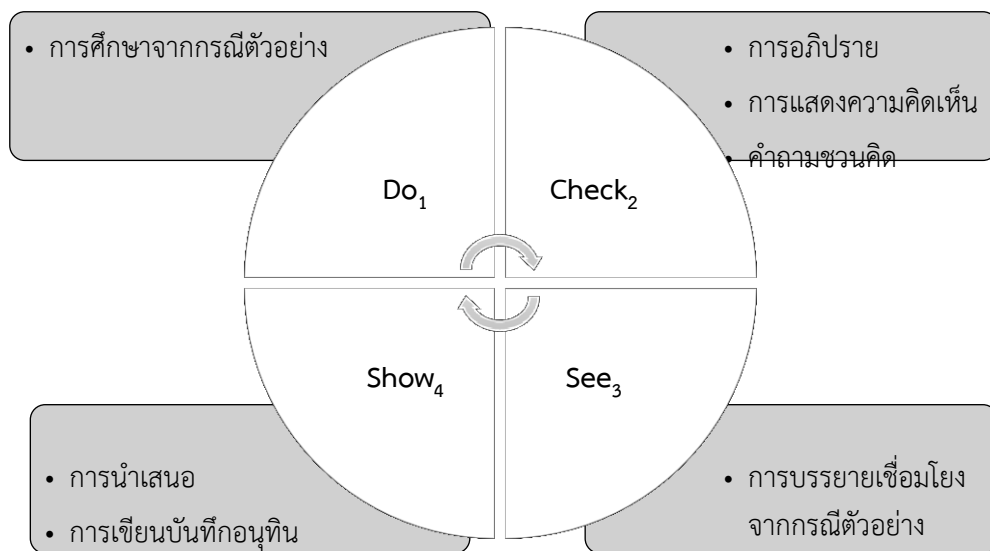
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบบันทึกอนุทินใช้การตีความ

ผลการวิจัย

การศึกษาผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์และใช้แนวคิดของ Kolb เป็นฐานในการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ขั้นตอน คือ Do-Check-See-Show ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เริ่มจากนักศึกษาลงมือปฏิบัติตามประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ (Do) แล้วนักศึกษาแสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกันกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อจะก่อให้เกิดประสบการณ์ (Check) กับนักศึกษาแต่ละคน จากนั้นนักศึกษาอาจจะใช้ความคิดตามทฤษฎีจากตำรา ความคิดเห็นจากผู้ร่วมกิจกรรม ประกอบกับพื้นฐานประสบการณ์ของนักศึกษาและตามที่ได้ฟังการบรรยายและการพูดเชื่อมโยงจากกรณีตัวอย่างของอาจารย์เพื่อเป็นกรอบในการอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (See) ขั้นสุดท้ายนักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นแนวทางปฏิบัติไปสู่สถานการณ์จริง (Show) เพื่อบูรณาการความรู้ไปสู่ความคิดของนักศึกษาได้ รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

ผู้วิจัยใช้กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Kolb 4 ขั้นตอน คือ Do-Check-See-Show โดยได้ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่อยู่ภายใต้แผนการจัดกิจกรรมมี 2 แผน คือ แผนที่ 1 เรื่องจิตสาธารณะเริ่มที่ตัวเราปรารถนาที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และแผนที่ 2 เรื่องการมีจิตสาธารณะที่ปรารถนาอยากจะช่วยเหลือสังคม

มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือสังคม ซึ่งทั้ง 2 แผน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ได้แก่ Do-กิจกรรมศึกษากรณีตัวอย่างจิตสาธารณะ(ชมคลิป อ่านบทความ)เพื่อใช้กรณีตัวอย่างเป็นสื่อกลางในการกระตุ้นความรู้สึกและประมวลประสบการณ์เดิมของนักศึกษาแต่ละคนเกี่ยวกับจิตสาธารณะ Check-กิจกรรมสะท้อนความคิด (การอภิปราย แสดงความคิดเห็น คำถามชวนคิด) เพื่อนักศึกษาทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว จะทำให้เกิดประสบการณ์ See-กิจกรรมบรรยายเชื่อมโยงจากกรณีตัวอย่างเพื่อนักศึกษามุ่งเน้นการเรียนรู้ที่อาจารย์บรรยายนำไปสู่ความคิดของนักศึกษาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล และShow-กิจกรรมการนำเสนอพร้อมกับการเขียนบันทึกบทเรียนเพื่อนักศึกษาได้เรียนรู้และตระหนักในจิตสาธารณะรวมทั้งมีแนวทางปฏิบัติไปสู่สถานการณ์จริง

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยผู้วิจัยนำกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ศึกษาได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในภาพรวม พบว่า นักศึกษามีคะแนนความตระหนักในจิตสาธารณะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ($\bar{X}=65.60$, S.D.=6.12) สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ($\bar{X}=55.16$, S.D.=8.10) โดยมีคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงขึ้น($\bar{D} = +10.44$) ในภาพรวม รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในภาพรวม

(n = 25)

ระยะเวลาทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$
ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม	55.16	8.10	+10.44
หลังการเข้าร่วมกิจกรรม	65.60	6.12	

2.2 ผลการเปรียบเทียบจำนวนคนตามระดับการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า นักศึกษามีระดับการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพิ่มขึ้น ได้แก่ ระดับมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ระดับปานกลาง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 และไม่พบว่ามีนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนคนตามระดับการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

ระดับการพัฒนา ความตระหนัก ในจิตสาธารณะ	ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม		หลังการเข้าร่วมกิจกรรม	
	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ	จำนวนนักศึกษา (คน)	ร้อยละ
ระดับมาก	3	12.00	13	52.00
ระดับปานกลาง	19	76.00	12	48.00
ระดับน้อย	3	12.00	-	-
รวม	25	100.00	25	100.00

2.3 ผลการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะแบบเปลี่ยนระดับการพัฒนาอย่างชัดเจน มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 จำแนกเป็นการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะจากระดับปานกลางเพิ่มขึ้นเป็นระดับมาก จำนวน 10 คน และจากระดับน้อยเพิ่มขึ้นเป็นระดับปานกลาง จำนวน 3 คน ส่วนนักศึกษาที่มีการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะแบบไม่เปลี่ยนระดับการพัฒนา มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์

การพัฒนาความตระหนัก ในจิตสาธารณะ	นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การพัฒนาเปลี่ยนระดับ	13	52.00
• ปานกลาง - มาก	(10)	(40.00)
• น้อย - ปานกลาง	(3)	(12.00)
การพัฒนาไม่เปลี่ยนระดับ	12	48.00
• มาก - มาก	(3)	(12.00)
• ปานกลาง - ปานกลาง	(9)	(36.00)
รวม	25	100.00

สรุปได้ว่าผลการพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีคะแนนความตระหนักในจิตสำนึกสูงขึ้น ตามด้วยระดับการพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึก มีพัฒนาการในทิศทางที่ดีขึ้นทุกคน รวมทั้งการพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกแบบเปลี่ยนระดับการพัฒนาอย่างชัดเจนที่สูงขึ้นจากเดิมซึ่งมีมากกว่ากึ่งหนึ่งของกลุ่มที่ศึกษา แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์สามารถพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้

การอภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ใช้แนวคิดของ Kolb เป็นฐานในการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ขั้น คือ Do-Check-See-Show โดยการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่อยู่ภายใต้แผนการจัดกิจกรรมฯ มี 2 แผน คือ แผนที่ 1 เรื่องจิตสำนึกเริ่มที่ตัวเราปรารถนาที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และแผนที่ 2 เรื่องการมีจิตสำนึกที่ปรารถนาอยากจะช่วยเหลือสังคม มีกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อช่วยเหลือสังคม ซึ่งในแต่ละแผนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Kolb (1984) เสนอกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นสร้างประสบการณ์ (Concrete Experience) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ขั้นสังเกตปฏิกิริยาตอบสนอง (Reflective Observation) เป็นขั้นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่าง มุมมองอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ขณะนั้น แล้วสะท้อนแนวคิดของตนเองออกมาด้วยมุมมองที่หลากหลาย ขั้นนิรนัยเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปความรู้จากการสังเกตและการสะท้อนความคิด บูรณาการสิ่งต่างๆ ที่ได้รับรู้เข้าเป็นทฤษฎีอย่างเป็นเหตุเป็นผล และขั้นนำไปปฏิบัติทดลองใช้ (Active Experimentation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำหลักการที่สรุปได้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ทั้งนี้ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้จำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ขั้น (นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์, 2555: 40) สำหรับผลวิจัยพบว่า นักศึกษามีการพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกในภาพรวม หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ดังแสดงในตารางที่ 1 สอดคล้องกับนันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์ (2555) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสำหรับอาสาสมัครในกรุงเทพมหานคร พบว่า ชุดฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Kolb มาใช้วางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครมีระดับจิตสำนึกหลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับวัลลยา ธรรมอภิบาล (2555) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสำนึกสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา โดยนำหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) มาใช้ในการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับจิตสำนึกของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม พบว่า ระดับจิตสำนึกของนิสิตหลังการทดลองสูง

กว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์สามารถพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้ เพราะการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นความพยายามเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ บูรณาการความรู้ใหม่ หรือประสบการณ์ใหม่เข้ากับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของบุคคล (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2556: 26) เช่นเดียวกับบุษลี อุภักย์ (2555: 51) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นการจัดประสบการณ์ที่สามารถช่วยเสริมสร้างและพัฒนาบุคคลด้านจิตใจได้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเอง และมีลักษณะเป็นวงจรแห่งการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้อาจเกิดจากจุดใดจุดหนึ่งของวงจรแห่งการเรียนรู้ก็ได้ แต่ต้องดำเนินการให้ครบวงจรแห่งการเรียนรู้ (อาชัญญา รัตนอุบล, 2551: 156)

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผลวิจัยพบว่า นักศึกษามีการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพิ่มขึ้นทุกคนอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2-3 สอดคล้องกับนวนลละออ แสงสุข (2552) ที่ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีการแสดงออกด้านจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง และนิรุทธ์ วัฒนโภาส (2554) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะด้านการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เป็นเพราะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงพอควร (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2557: 16) สอดคล้องกับแนวคิดมนุษยนิยม (Humanism) ที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้รู้และเข้าใจตนเองแล้วพัฒนานตนเองสูงสุดตามศักยภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ, 2552: 22) และ Rogers ได้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ว่าบุคคลพยายามเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงสุดตามที่ตนพึงมี (อาชัญญา รัตนอุบล, 2551: 51) อีกทั้งผลวิจัยพบว่า นักศึกษามีการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะรายบุคคลแบบเปลี่ยนระดับจากระดับน้อยเป็นระดับปานกลาง และจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก เพิ่มขึ้นเป็นไปตามระดับการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะ สอดคล้องกับหลักพัฒนาการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น (Principle of Developmental Sequence) ที่พัฒนาการของสิ่งต่างๆ ทั้งหลายต่างก็มีแบบแผนเฉพาะตน ไม่สามารถที่จะข้ามขั้นได้และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามธรรมชาติ (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2557: 47) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความตระหนักในจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางจิตใจของนักศึกษาที่กำลังพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อเตรียมพร้อมการเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย คือ กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยใช้แนวคิดของ Kolb เป็นฐานในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ขั้น คือ Do-Check-See-Show สามารถพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้ เนื่องจากนักศึกษาได้รับรู้กิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องจิตสำนึกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกตระหนักซึ่งเป็นความรู้สึกระดับแรกตามแนวคิดการจัดจำแนกความรู้สึก (Affective) ที่เริ่มด้วยระดับความเข้มข้นน้อยไปสู่ความเข้มข้นที่มากขึ้น สอดคล้องกับหลักพฤติกรรมศาสตร์เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากเจตคติ (Attitude) และการรับรู้ (Perception) ถ้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ต้องเปลี่ยนเจตคติของบุคคลนั้นก่อน ดังนั้นสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียนสำหรับพัฒนาจิตสำนึกด้านจิตใจ (Affective) ในระดับของการรับรู้แล้วทำให้เกิดความตระหนักสำหรับนักศึกษาที่เรียนสายวิชาชีพครูให้มีจิตใจเสียสละและมีความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมเพื่อสามารถไปสร้างรากฐานจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนาความตระหนักในจิตสำนึกของนักศึกษา ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ให้มีการลงมือกระทำจริง หรือกิจกรรมบริการสังคมที่ใช้ระยะเวลาพอสมควรเพื่อสร้างพฤติกรรมที่มีจิตสำนึกให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท วี พรินท์ (1991) จำกัด.

ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ. (2552). การศึกษานอกระบบ: การเรียนรู้และการสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดวงกมล ทองอยู่. (2555). “การประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กและเยาวชนไทย.”

วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 2 (1): หน้า 12-22.

นวลละออง แสงสุข. (2552). จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิรุทธ์ วัฒนภาส. (2554). “ผลของการให้คำปรึกษาแนวโยนิโสมนสิการที่มีต่อการเพิ่มพูนจิตสำนึกสาธารณะของ

นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal SU กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4 (1) (พฤษภาคม-สิงหาคม): หน้า 688-703.

นุชลี อุปภัย. (2555). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์. (2555). การพัฒนาชุดฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อ

เสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับอาสาสมัคร. ปรินญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์เอส.พรินต์ติ้ง ไทย แพคตอรี.

ไพฑูรย์ สีนาร์ตน์. (2557). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท

วี.พรินท์ (1991) จำกัด.

ภาสุดา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิ. (2560). “การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม

เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal

กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (3) (กันยายน-ธันวาคม): หน้า 975-990.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2558). ความเป็นครู. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.

ยุทธการ สืบแก้ว. (2556). “การเรียนรู้ตลอดชีวิตภายใต้ปรัชญาพัฒนาการนิยมสู่การตั้งคำถามการวิจัย.”

วารสารส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. 1 (1): หน้า 34-42.

ลักขณา สรวิวัฒน์. (2557). จิตวิทยาสำหรับครู. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.

วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา. ปรินญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

แห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2558,

จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2560,

จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.

สุจิตรา ธนาคันท์. (2550). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: Prantawan Publishing & Printing.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2551). *พัฒนาการ การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Bloom, B. S. et al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives. The Classification of Educational Goals. Handbook I : Cognitive Domain*. Quezon City: Mckay Company, Inc.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper and Row.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the source of learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall.

Krathwohl, D. R., Bloom, B. S. and Masia B. B. (1964). *Taxonomy of Educational Objectives. The Classification of Educational Goals. Handbook II : Affective Domain*. New York: Mckay Company.